

кове регулювання, проведення грошово-кредитної, амортизаційної політики та захист інвестицій.

Відповідно до ст. 24 Закону України «Про Національний банк України» основні засади грошово-кредитної політики ґрунтуються на основних критеріях і макроекономічних показниках загальнодержавної програми економічного розвитку та Основних параметрах економічного та соціального розвитку України на відповідний період. Основними інструментами грошово-кредитної політики є визначення і регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків, процентна політика, рефінансування комерційних банків тощо. Крім того, для забезпечення стійкого функціонування банківської системи та захисту інтересів вкладників і кредиторів комерційних банків, НБУ встановлює для всіх комерційних банків обов'язкові економічні нормативи: капіталу, ліквідності, кредитного ризику, інвестування, валютної позиції.

Таким чином, на основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що врахування максимальної кількості чинників макро- й мікрорівня при реалізації інвестиційних проектів є запорукою ефективної співпраці між банками та підприємствами і активізації на цій основі інвестиційного процесу в Україні.

М. Ф. Пуховкіна

Київський національний економічний університет

РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Регулювання діяльності банків — це важлива функція держави. Необхідність державного регулювання діяльності банків визначається особливою їх природою. Банки функціонують головним чином як недержавні комерційні структури, мета діяльності яких отримання прибутку, водночас вони займаються суспільно корисною і необхідною діяльністю, що й робить регулювання банківської діяльності обґрунтованим і необхідним завданням держави.

В усіх країнах з ринковою економікою функціонує система регулювання банківської діяльності, проте у світовій банківській практиці не існує єдиного підходу до інституційної побудови цієї системи. У більшості ринкових економік законодавчі й нормативні акти, що регламентують діяльність центрального банку, покладають на нього повноваження щодо регулювання банківської діяльності. Причому в деяких країнах, наприклад, в Нідерландах, Росії, винят-

ково центральний банк має повноваження щодо банківського регулювання та нагляду. В США, Німеччині, Франції та в деяких інших країнах існує змішана система банківського регулювання, в межах якої існує розмежування регулятивно-наглядових повноважень між центральним банком та іншими спеціальними регулятивно-наглядовими органами державного управління. Наприклад, у Німеччині до недавнього часу під егідою міністерства фінансів функціонувало Федеральне відомство з нагляду за банками, яке тісно співпрацювало з центральним банком (Німецьким федеральним банком, Бундесбанком). З 1 травня 2002 р. в Німеччині почала діяти нова система регулювання діяльності фінансових посередників грошового ринку. Згідно з Законом про нагляд за сектором фінансових послуг органи банківського, страхового і біржового регулювання та нагляду були об'єднані в нове Федеральне відомство фінансового нагляду. Із створенням цього відомства було конкретизовано розподіл повноважень між ним і Бундесбанком щодо банківського регулювання та нагляду. Основні повноваження Федерального відомства фінансового нагляду в сфері банківського бізнесу:

- видача банківських ліцензій;
- прийняття рішень щодо застосування санкцій до банків;
- відкликання банківських ліцензій.

Основні повноваження Німецького федерального банку (Бундесбанку) в сфері регулювання діяльності банків:

- безвиїзний нагляд за банками на підставі банківської звітності;
- аналіз аудиторських висновків;
- проведення інспекційних перевірок в банках.

В останнє десятиріччя у світовій банківській практиці спостерігається тенденція до об'єднання державних органів управління, які регулюють діяльність різних фінансових посередників грошового ринку — банків і небанківських фінансових посередників у єдиний регулятивний орган.

Основні аргументи на користь створення єдиного регулятивного органу:

- перехресна пропозиція фінансових і банківських продуктів різними фінансовими посередниками грошового ринку;
- універсалізація діяльності фінансових посередників у зв'язку з лібералізацією грошового ринку;
- створення фінансових конгломератів;
- економія витрат при здійсненні регулятивно-наглядової діяльності єдиним регулятором.

На наш погляд, дійсно є певний сенс у створенні єдиного регулятивного органу, адже визначальною ознакою усіх фінансових посе-

редників є єдиний характер їх діяльності, а саме: акумуляція вільного грошового капіталу та розміщення його серед позичальників — витратників. В той же час слід відзначити, що банки є особливими посередниками, адже тільки вони спроможні створювати депозитні гроші і впливати на пропозицію грошей. Вказані обставини визначають стабільну банківську систему як принципово важливу передумову стійкості грошової системи і стабільності національної грошової одиниці. Виходячи з призначення центрального банку здійснення саме ним банківського регулювання і нагляду видається економічно доцільним. Одночасно з цим необхідною є координація діяльності самостійних регулятивних органів, що регламентують діяльність різних фінансових посередників грошового ринку.

В Україні згідно із Законом «Про Національний банк України», а також із Законом «Про банки і банківську діяльність» регулювання діяльності банків здійснює Національний банк України. Крім цього, згідно із Законом «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» були розподілені повноваження державних органів у сфері регулювання фінансових ринків. Розподіл повноважень був здійснений таким чином:

- регулювання ринку банківських послуг здійснює Національний банк України;

- регулювання ринків паперів та похідних цінних паперів здійснює Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

- регулювання інших ринків фінансових послуг здійснює Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг.

Наприкінці 2003 р. керівники державних органів, що здійснюють регулювання ринків фінансових послуг, підписали меморандум про співпрацю та координацію дій зі здійснення нагляду за учасниками ринків фінансових послуг.

М. І. Мирун

Київський національний економічний університет

МАРКЕТИНГ В БАНКУ: СПЕЦИФІКА ТА ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Підвищення ролі банків в економічному зростанні пов'язано з удосконаленням банківського маркетингу. Посилення конкурентної боротьби на грошовому ринку обумовило необхідність створення та освоєння банками нових способів маркетингу. Вирішити це завдання можливо, на наш погляд, на базі дослідження особливостей банківського маркетингу, що обумовлено специфікою банківської пос-